

DOM

afsagt den 6. juni 2023 af Vestre Landsrets 13. afdeling (dommerne Thomas Tordald-Mortensen, Stig Glent-Madsen, og Rasmus Foged (kst)) i ankesag

V.L. S-1286-22

Anklagemyndigheden

mod

A A/S

(advokat Michael Bach Jensen, Horsens)

Retten i Kolding har den 23. maj 2022 afsagt dom i 1. instans (rettens nr. 3-10488/2020).

Påstande

A A/S har påstået frifindelse, subsidiært formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse.

Anklagemyndigheden har for landsretten bemærket, at der i tiltalen nu tillige skal henvises til bekendtgørelse nr. 428 af 5. april 2022 om anvendelse af tekniske hjælpemidler § 120, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 6, stk. 1.

Forklaringer

C, F og D har for landsretten i det væsentlige forklaret som i 1. instans.

C har supplerende forklaret, at F på ulykkestidspunktet havde arbejdet omkring 24 år for A A/S. F havde nok arbejdet på det pågældende byggeri i en uge. Stilladset er et hakkestillads og er flytbart. Der skal være en autoriseret stilladsbygger til at bygge og flytte stilladset, og

tømrerne må ikke selv bygge stilladset. I første omgang var stilladset tilpasset tømrerne. Stilladset kunne ikke komme højere op på grund af nogle jerndragere i tagkonstruktionen.

De ansatte har et regulativ om stilladser og en procesbeskrivelse i deres APV-mapper. F skulle have skridtet over spæret, men han valgte at træde op på det, uanset at han var bekendt med, at det var forbudt. Normalt må der være 50 cm fra stilladsdækket til spærene, men her var det ikke fysisk muligt.

Der var en byggeleder tilknyttet arbejdspladsen. Hakkestilladset blev anvendt på grund af husets højde. Der var tale om et specialhus tilrettet den konkrete bygherre, men der var samtidig tale om en type hus, som de tidligere havde bygget.

Stilladset var indstillet til, at F skulle arbejde på det. Sådan er det normalt. F udsatte sig selv for unødigt fare ved at træde på spæret. Det var vanskeligt at mave sig under spæret.

De førte tilsyn med arbejdet. Der var en fast byggeleder, som kom jævnligt på pladsen. I A A/S' arbejdsmiljøorganisation er der to tømrerrepræsentanter, herunder bl.a. Fs makker. Han er selv chef for organisationen.

A A/S lægge vægt på at følge reglerne, men det er ikke muligt at overvåge de ansatte konstant. Det er ledelsens opfattelse, at A A/S ikke kunne have hindret uheldet.

F har supplerende forklaret, at byggeriet havde mange forskellige niveauer, og at det derfor var specielt. Han havde flere gange arbejdet på et tilsvarende stillads. Der var en underliggende jernkonstruktion i taget, som gjorde, at man ikke kunne få stilladset højere op. Der var måske 20 cm frirum under jernkonstruktionen, så han ikke kunne komme under. De hjalp smeden med at montere jernkonstruktionen forud for ulykken.

Han havde ikke fået instruktion i, hvordan han skulle håndtere arbejdsopgaven med at trække snoren langs med taget. I stilladsregulativet og procesbeskrivelsen i APV-mappen omtales en højde på 50 cm fra stilladsdæk. Der står formentlig ikke noget om en situation, hvor højden er 80 cm.

Spærene lå med 60 cm's mellemrum. Foreholdt, at han til politiet har forklaret, at det ikke kunne lade sig gøre at skridte hen over spærene en for en, grundet højden på spærene i for-

hold til højden på stilladset, har han forklaret, at han kunne være hoppet over, men det var ikke den smarteste måde. Han ville i så fald skulle have taget ved spæret.

En byggeleder førte tilsyn i forbindelse med opstarten af byggeriet og derefter et par gange om ugen. De havde selv deltaget i processen med at stille stilladset op. Stilladset blev ikke flyttet efter, at jernkonstruktionen blev monteret. Han mener ikke, at det gjorde nogen forskel.

A A/S har altid haft en arbejdsmiljøorganisation, og den kendte han. A A/S har altid brugt mange ressourcer på arbejdsmiljøet. Uheldet skete, fordi han dummede sig. Arbejdet var fra arbejdsgivers side tilrettelagt fuldt forsvarligt, og der var tilstrækkeligt tilsyn. Alle ved, at man ikke må gå på spærene.

D har supplerende forklaret, at han ikke har været på B Vej 25. Stilladset skal normalt kunne indstilles efter den arbejdsopgave, der skal udføres. En alternativ mulighed kunne have været, at man anvendte et rullestillads eller en stige.

Hvis håndværkeren er så høj, at han kan have fodfæste, når han skræver over spæret, vil det være i orden. Hvis man derimod er nødt til at lægge vægten på spæret, vil der være risiko for at falde, og det er ikke acceptabelt. Hvis man alene skal sætte en hånd på spæret for at komme over, er det ok. Man kunne sandsynligvis regulere højden af stilladset. Der kan være tilfælde, hvor håndværkere har kravlet under.

Det er ikke forsvarligt at færdes på taget, når der er mere end 50 cm ned til stilladsdækket. Han vil ikke umiddelbart sige, at der skal være en særlig instruktion fra arbejdsgivers side, når afstanden fra stilladsdækket er højere end 50 cm. Man kunne have kørt et rullestillads ind i indhakked og derved forhindret, at håndværkeren kravlede over spærene.

Forstraffe

A A/S er senest straffet ved Østre Landsrets dom af 22. november 2022 med en bøde på 60.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljøloven.

Landsrettens begrundelse og resultat

Som anført i byrettens dom trådte F op på spæret i forbindelse med sit arbejde, hvorved han faldt og pådrog sig alvorlig personskade.

Efter bevisførelsen lægges det til grund, at byggeriet havde en særlig udformning. Det lægges videre til grund, at stilladsdækket var 80 cm under spærene, og at dækket af hensyn til arbejdsforholdene normalt vil være maksimalt 50 cm under spærene.

Tilsynsførende D har forklaret, at det hverken er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at færdes på spærene eller at kravle over dem, når de er i en højde på 80 cm over stilladset. Han har videre forklaret, at håndværkere skal have fodfæste, når de skræver over spæret, hvis de skal passere spæret på forsvarlig måde.

Efter bevisførelsen lægger landsretten til grund, at F ikke kunne bevare fodfæstet samtidig med, at han skrævede over spæret.

Under de omstændigheder tiltræder landsretten, at A A/S er ansvarlig for, at stilladset ikke var tilpasset til udførelsen af Fs arbejde, så dette kunne foregå sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Landsretten tiltræder herefter, at A A/S er fundet skyldig efter anklageskriftet.

Det tiltrædes, at der efter sagens karakter og forløb ikke er grundlag for at nedsætte bøden som følge af for lang sagsbehandlingstid.

Det bemærkes, at den i dommen nævnte bekendtgørelse er erstattet med bekendtgørelse nr. 428 af 5. april 2022 om anvendelse af tekniske hjælpemidler § 120, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 6, stk. 1.

Herefter, og da straffen, der er en tillægsstraf efter straffelovens § 89, er passende udmålt, stadfæster landsretten dommen.

Th i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger for landsretten.

Thomas Tordal-Mortensen

Stig Glent-Madsen

Rasmus Foged
(kst.)

Udskriften udstedes uden betaling.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

Vestre Landsret,

Viborg den 6. juni 2023

Bonnie Broe

retsekretær

Retten i Kolding

Udskrift af dombogen

D O M

afsagt den 23. maj 2022

Rettens nr.
 Politiets nr.

Anklagemyndigheden
 mod
 A A/S
 cvr-nummer 19723941

Anklageskrift er modtaget den 13. november 2020.

A A/S er tiltalt for overtrædelse af

arbejds miljølovens § 86, jf. § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. stk. 6, jf. § 45, stk. 1, jf. bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler § 23, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 5, stk. 1, ved den 7. januar 2019 på byggepladsen, B Vej 25 i Kolding, som arbejdsgiver at have været ansvarlig for, at et teknisk hjælpemiddel i form af et stillads ikke var tilpasset til udførelsen af arbejdet, så anvendelsen var sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig, idet den ansatte, F, i forbindelse med arbejdet med montage af kile til tagopbygning anvendte et stillads, som var opstillet ca. 0,8 meter under de næsten vandrette spær, hvorved stilladset ikke var tilpasset til arbejdet, således at han, for at komme forbi spærret, trådte op på spærret, hvorunder han mistede fodfæste og faldt ned på stilladset efter have ramt spærret med alvorlig skade på helbredet til følge i form af flere brækkede ribben, en punkteret lunge og skader på milten.

Påstande

Anklagemyndigheden har nedlagt påstand om bødestraf.

Tiltalte har nægtet sig skyldig.

Sagens oplysninger

Der er afgivet forklaring af tiltalte A A/S v/ C
 og af vidnerne F og D.

A A/S v/ C har forklaret, at han er controller i virksomheden. Han var tidligere teknisk direktør. Han er ikke tegnings-

berettiget i selskabsretslig forstand. Han har arbejdet for virksomheden i 28 år. Han er ansvarlig for arbejdsmiljø-delen, hvilket han også var på gernings-tidspunktet. **F** arbejdede for A A/S den 7. januar 2019. Der var et stillads, som de bestilte ved en virksomhed. Byggelederen vurderer opsætningen i samarbejde med tømrerne. Huset var meget specielt, og derfor skulle der et specielt stillads til. Stilladset skulle først bruges af tømrerne, derefter af murerne og til sidst af en anden faggruppe. Der ville typisk blive ændret i opsætningen af stilladset mellem faggrupperne. De brugte omkring 100.000 kr. på stilladser til det pågældende hus.

F var igang med at arbejde på det flade tag med kiler. Han skulle kravle over eller under spærene. Der var bygget stål ind i huset, hvilket gav begrænsninger i forhold til opsætning af stilladset. En højde på 80 centimeter under spærene kan godt passe. De har nogle vejledninger om, hvad de må og ikke må gøre. Vejledningerne er generelle. Det **F** gjorde måtte han ikke. Tømrerne var meget erfarne. Det er ikke sædvanligt at gå på spærene. Der var plads til, at man kunne lægge sig på maven og kravle over. Opsætningen kunne have betydning for muligheden for at kravle under spærene

F har som vidne forklaret, at han arbejdede for A A/S i januar 2019. Huset var specielt. Han var ved at montere kiler til tagbygning. De stod på et stort stillads, hvor der var et indhak i taget. De skulle montere kiler, så der kunne komme fald på taget. Spærene var monteret, så de stak ud. Stilladsgulvet var cirka 80 centimeter under spærene. Han skulle trække en snor over spærene, og man kunne ikke så godt komme under. Der var jern under, og derefter kom spærene. Derfor sad de i en højde af 80 centimeter, hvor det normalt ville være 50 centimeter.

Han skulle over i hjørnet, hvor han skulle over flere gange. Han stillede sig op på spærret, så han kunne gå derover. Han var ikke instrueret om, hvordan han skulle komme over spærene. De ved godt, at de ikke må gå på spærene, men han skulle jo over. Han var bekendt med, hvordan man skulle bruge stilladser. Han havde ikke talt med nogen om, hvordan han skulle trække snoren. De fleste af tømrerne har mere erfaring end cheferne. De var vant til, at de selv fandt ud af det. Medmindre de konkret spurgte byggelederen, så fandt de selv ud af det.

Da han trådte op på spærret, trådte han forkert. Han faldt ned på spærret med siden af kroppen. Skaderne angivet i lægeerklæringen fra Sygehus Lillebælt stammede fra uheldet. Milten er helet. Han har ikke men i dag, men kan mærke det, hvis han har siddet sammenbøjet længe eksempelvis i en bil. Lungen er kommet sig efter uheldet. Han har ikke noget erstatningskrav at fremsætte.

Man kunne godt kravle over spærene, og det skulle han nok have gjort. Alle håndværkere ved, at man ikke bør gå på spærene. Han har ikke gjort det, når

der var tilsyn til stede.

Virksomheden havde mere end 100 ansatte i 1. kvartal af 2019.

D har som vidne forklaret, at han har været ansat ved arbejdstilsynet i 7 år. Han var på B Vej 25 efter uheldet, hvilket er normalt. Det afhænger af, om ulykken er akut. Han så ikke selve huset.

Det er ikke sædvanligt, at stilladset er opsat i den højde til den arbejdsopgave. 80 centimeter er svært at skridte over, og man vil normalt sætte stilladset op til underkanten. Der ville normalt være kortere afstand mellem stilladset og spærene. Stilladset var opsat til flere faggrupper, herunder murerne.

Spærene var cirka 5 centimeter brede, men han husker ikke højden. Hvis stilladset var kørt helt op til spærret, kunne man gå/skridte over. Man skal færdes på tværs af spærene. Man vil ikke sikkerhedsmæssigt forsvarligt kunne kravle over spærene, da man stadig vil befinde sig på spærene med mulighed for uheld. Stilladsets konstruktion har ikke praktisk betydning i sagen, da F ikke landede på stilladset.

Afhængig af højden på manden, ville man kunne kravle over. Det er dog ikke uhindret adgang, og anerkendes ikke af arbejdstilsynet som sikkerhedsmæssigt forsvarligt. Arbejdsområdet skal være frit og forhindringer skal minimeres mest muligt. Det er ikke sikkerhedsmæssigt forsvarligt at færdes oppe på spærene. At kravle over spærene ville heller ikke være sikkerhedsmæssigt forsvarligt, når det er en højde op 80 centimeter. Han kan ikke sige, at der er en paragraf som angiver det.

Tiltalte er tidligere straffet ved

- Dom af 24. november 2021 med en bøde på 140.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljøloven.
- Dom af 31. august 2021 med en bøde på 100.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljøloven.
- Udenretslig vedtagelse af 30. december 2019 med bøde på 100.000 kr. for overtrædelse af arbejdsmiljøloven.

Retten's begrundelse og afgørelse

I forbindelse med ulykken den 7. januar 2019 trådte F op på spærene i forbindelse med arbejdet med montering af kiler, hvilket resulterede i, at han mistede fodfæstet og faldt mod spærret med alvorlig personskade til følge.

Som sagen er oplyst for retten, må det lægges til grund, at F var en erfaren tømrer, som var bekendt med, at tømrerne ikke bør færdes på spærene, og at opsætninger af kiler var en sædvanlige og rutinepræget arbejdsopgave. Det må endvidere lægges til grund, at opsætningen af det tek-

niske hjælpemiddel i form af et stillads ikke var sædvanlig på grund af særlige forhold ved det pågældende byggeri, og at ændringen i det tekniske hjælpemiddel fjernede eller besværliggjorde de sædvanlig anvendte passager inden for arbejdsområdet. Endelig må det lægges til grund, at det efter arbejdstilsynets vurdering ikke er sikkerhedsmæssigt forsvarligt at tilrettelægge arbejde således, at tømrerne skal færdes på spærene, og at **F** ikke konkret modtog instruktioner i arbejdets udførelse eller afvigelsen i opsætningen af det tekniske hjælpemiddel.

Under hensyn hertil finder retten, at stilladset ikke var tilpasset arbejdet således, at tømrerne kunne gå over spærene eller i øvrigt undlade at færdes på disse, og således ikke tilpasset til en sikkerhedsmæssigt fuldt forsvarlig gennemførelse af arbejdet.

Retten finder endvidere, at **A A/S** ikke opfyldte arbejdsmiljølovens kapitel 4 med hensyn til pligten til at planlægge og tilrettelægge arbejdet og pligten til at instruere de ansatte, hvorfor betingelserne i arbejdsmiljølovens § 83, stk. 3 ikke er opfyldt.

A A/S er derfor skyldig i den rejste tiltale.

Straffen fastsættes til en bøde på 80.000 kr., jf. arbejdsmiljølovens § 86, jf. § 82, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2, jf. stk. 6, jf. § 45, stk. 1, jf. bekendtgørelse nr. 1109 af 15. december 1992 om anvendelse af tekniske hjælpemidler § 23, stk. 3, jf. stk. 1, nr. 1, jf. § 5, stk. 1.

Der er efter sagens karakter og forløb ikke grundlag for at nedsætte bøden som følge af lang sagsbehandlingstid.

Thi kendes for ret:

A A/S skal betale en bøde på 80.000 kr.

Tiltalte skal betale sagens omkostninger.

Emil Hammerich Deleuran
dommerfuldmægtig

/loch/slcb

Udskriftens rigtighed bekræftes.
Retten i Kolding, den 25. maj 2022

Freia Rohr
elev